

<http://www.eu-edu.org/ua/eqf>.

3. Demography data [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.physio-europe.org%252526hl%25253Dru%26hl%>.

4. Education Policy Statement [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.physio-europe.org%252526hl%25253Dru%26hl%3Dru>.

5. European Region of the World Confederation of Physical Therapy [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

www.physio-europe.org.

6. European Physiotherapy Benchmark Statement [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.physio-europe.org%252526hl%25253Dru%26hl%3Dru&rurl>.

РЕЗЮМЕ

Н. А. Беликова. Профессиональная подготовка будущих специалистов по физической реабилитации в системе европейского пространства высшего образования.

В статье отражены особенности профессиональной подготовки будущих специалистов по физической реабилитации в Европейском регионе; охарактеризованы основные документы Европейского региона Всемирной Конфедерации физической терапии; проанализировано разнообразие структуры высшего образования в сфере физиотерапии в рамках национальных систем образования.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, Европейский регион, специалисты, физическая терапия.

SUMMARY

N. Belikova. Professional preparation of future specialists in physical rehabilitation in the european system higher education.

The article describes features of the professional preparation of future specialists in physical rehabilitation in the European Region, described the basic documents of the European Region of World Confederation of Physical Therapy, analyzed a variety of structures of higher education in physiotherapy as part of national education systems.

Key words: professional training, European Region, specialists, physical therapy.

УДК 378.147:81'243]:004.032.6

О. М. Бондаренко

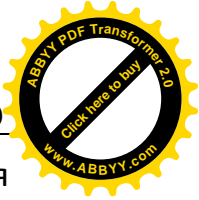
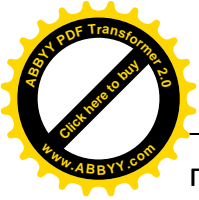
Слов'янський державний педагогічний університет

ДИДАКТИЧНА РОЛЬ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

У статті проаналізовано інноваційні підходи до навчання іноземної мови, визначено дидактичну роль мультимедійних засобів на заняттях іноземної мови, обґрунтовано необхідність впровадження мультимедійних програм у процес навчання іноземних мов студентів-філологів.

Ключові слова: мультимедійні засоби, інноваційні підходи, ефективність навчального процесу.

Постановка проблеми. Глибокі зміни, що відбуваються в житті суспільства, викликані науково-технічною революцією та процесом глобалізації, не могли не вплинути на сучасну освіту. Епоха стрімкого й

постійного оновлення і розвитку інформації, інтенсивного розширення міжнародних ділових, культурних зв'язків у галузі науки, техніки, економіки пред'являє суворі вимоги до сучасного педагога, який повинен уміти поєднувати глибоку фахову підготовку з комп'ютерною грамотністю.

У процесі вирішення проблеми викладання іноземної мови у ВНЗ на перший план виступає завдання розроблення та застосування на практиці інноваційних методів навчання, що характеризуються більш гнучкою, ефективною стратегією формування фахівця на основі національного і світового досвіду; чіткою моделлю наукового й навчально-методичного забезпечення процесу навчання та засвоєння іноземної мови, а також сучасною високоефективною технологією навчання.

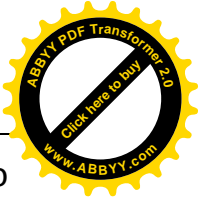
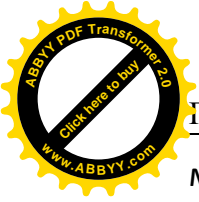
Використання мультимедійних засобів навчання дає можливість вивчати на якісно новому рівні не тільки навчальні дисципліни природничо-наукового циклу, але і гуманітарні. Для студентів мовних спеціальностей педагогічних ВНЗ комп'ютер стає насамперед засобом навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності, ефективним інструментом інтенсифікації процесу навчання, що дозволяє розв'язувати не тільки стандартні задачі, але і задачі, що вимагають творчого підходу.

Аналіз актуальних досліджень. На сьогодні існує велика кількість праць, присвячених проблемам розробки і впровадження інноваційних методик у процес навчання іноземних мов, аналізу позитивних і негативних моментів сучасних підходів у порівнянні з традиційними (М. Бухаркіна, С. Косова, Т. Полякова).

За кордоном використання мультимедійних програм в освіті має вже багатий досвід (А. Кайзер, Р. Стенард, П. Шарма). У нашій країні використання комп'ютерних програм у навчанні (зокрема у навчанні іноземним мовам) тільки набирає силу, тому існує велика кількість невирішених питань.

Мета статті – полягає в аналізі інноваційних підходів до навчання іноземної мови, визначенні дидактичної ролі мультимедійних засобів на заняттях іноземної мови й обґрунтуванні необхідності впровадження мультимедійних програм у процес навчання іноземних мов студентів-філологів.

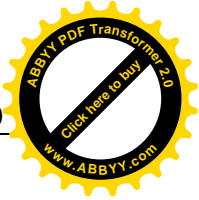
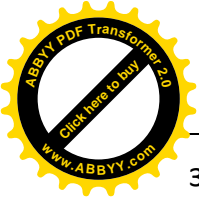
Виклад основного матеріалу. Одним із найбільш поширених новітніх засобів навчання є *електронний підручник (ЕП)*, який доповнює традиційні форми навчання і є синтезом навчальної книги, відеокліпу, образотворчого

мистецтва, акторської майстерності, режисури, педагогічного та методичного досвіду [3, 33]. Незважаючи на спроби створити такі підручники в нашій країні (наприклад, «English for Beginners» – розробка компанії «Кирил та Мефодій», «English Platinum 2000» – підручник компанії «Мультимедіа технології та дистанційне навчання» та інші), їх на ринку освіти зовсім небагато, що змушує викладачів використовувати мультимедійні продукти, виробником яких є інші країни (програма REWARD).

Особливої уваги визначеному навчальному засобу варто приділити в умовах упровадження Болонського процесу в систему вищої освіти, який передбачає зменшення кількості аудиторних годин і збільшення обсягу самостійної роботи студентів. Основними відмінностями між традиційним (друкованим) та електронними підручниками, що можна використовувати на заняттях з англійської мови «Практика усного та писемного мовлення» можна назвати їх гнучкість (використання студентами такого засобу в межах самостійної роботи, підготовки до практичних занять у зручний час, у зручному місці та у відповідному для себе темпі); технологічність (включення фрагментів відеофільмів, відеороликів до відповідних тем курсу, можливість їхнього поетапного аналізу з метою кращого розуміння та накопичення словникового запасу, групове обговорення їх для розвитку мовлення тощо); компактність (значна кількість навчального матеріалу міститься на невеликому носії (CD, DVD); оперативність (можливість внесення в його зміст змін і доповнень); економічність (невисока вартість засобу, можливість його швидкого поширення і тиражування) [4].

ЕП з англійської мови дають змогу підвищити ефективність процесу навчання, збільшити рівень сформованості вмінь і навичок практичного оволодіння іноземною мовою. Так, наявність гіпертекстових покликань у електронних посібниках створює умови для встановлення у свідомості студента асоціативних зв'язків (тематичні, логічні, граматичні тощо) між окремими поняттями, термінами, фрагментами навчального матеріалу, що так само сприяє формуванню системних знань майбутніх фахівців іноземної мови. Можливість використання різноманітних видів наочності (ілюстрацій, схем, таблиць, моделювання певних граматичних явищ тощо), одержання миттєвого результату під час моделювання певних подій, усвідомлення безпосереднього зв'язку теоретичного матеріалу з майбутньою професійною діяльністю студентів значно збільшує їхню

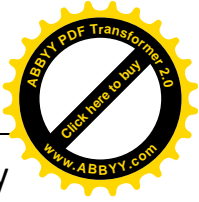
зацікавленість у навчальному предметі, підвищує пізнавальну активність.

ЕП дає змогу швидко знайти необхідну навчальну інформацію (як ту, що пропонується для засвоєння в цей період часу, так і ту, що вивчалася раніше); актуалізувати опорні знання студентів; визначити рівень сформованості знань майбутніх фахівців із предмета; виявити помилки, що було допущено студентами під час виконання контрольних завдань; здійснити роботу над оволодінням чотирма основними видами мовної діяльності: читанням, письмом, говорінням, аудіюванням.

Безсумнівною перевагою багатьох мультимедійних програм є наявність вправ, спрямованих на розвиток фонетичних навичок на кожному уроці, на кожному рівні, протягом усього процесу навчання. У студентів є можливість прослуховувати аудіоматеріали, записані носіями мови, і корегувати свою вимову.

У процесі формування таких важливих навичок, як говоріння й аудіювання, під час навчання іноземній мові за допомогою мультимедійних програм стає можливим постійно підтримувати у студентів живий інтерес до вивчення мови й уникнути тієї монотонності, що може іноді виникати на заняттях з усної практики за традиційною методикою, коли студентам пропонується великий обсяг лексичного матеріалу (що може бути як перевагою, так і недоліком традиційного методу). При використанні ж ЕП студенти вже після кількох занять напрацьовують хоча й обмежений, але активний словниковий запас, що дає їм можливість спілкуватися на різні теми, висловлювати свої думки, складати діалоги.

Необхідно зазначити, що в ЕП ширше, ніж при традиційній методиці, використовуються відеоматеріали, що сприяють розвитку навичок розуміння іноземної мови. Вони відпрацьовуються після кожного блоку уроків, що, безумовно, дуже важливо в умовах відсутності живого мовного спілкування студентів із носіями мови. Кожний відеоурок супроводжується системою вправ, які виконуються перед переглядом і після нього. Відеоматеріал слугує засобом закріплення й активізації лексичного та граматичного матеріалу декількох попередніх уроків, містить нову лексику в знайомих студентам мовних оточеннях і забезпечує випереджальне введення нових граматичних явищ, що аналізуються й проробляються на наступних уроках. Для традиційного підходу використання відеоматеріалу обмежується в основному таким

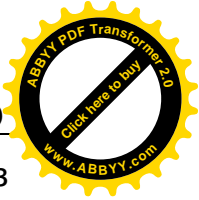
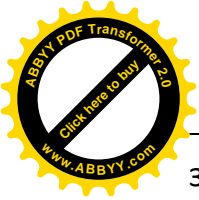

аспектом, як усна практика; при цьому існують труднощі щодо добору відеоматеріалу, який підходить за темою й рівнем підготовки студентів.

Що стосується викладання граматичного матеріалу, то, безсумнівно, електронні підручники мають свої і переваги, і недоліки. До позитивних моментів відноситься велика кількість вправ на підстановку, а до негативних можна віднести відсутність вправ на переклад із російської та української мов на англійську, що має робити викладач.

Щодо перевірки якості знань, вмінь та навичок студентів, то у процесі використання ЕП після кожного блоку уроків студенти виконують контрольну роботу на комп'ютері, що має деякі переваги у порівнянні з традиційним методом оцінювання знань тому, що студенти відразу бачать свій результат, можуть самі перевірити себе за допомогою комп'ютера і, таким чином, поліпшити свої якісні показники. Такий метод перевірки є більш об'єктивним, адже при виконанні даного виду роботи студент виступає як суб'єкт управління, що певною мірою полегшує організацію та контроль власних дій.

Окрім ЕП, в процесі навчання іноземної мови доцільно використовувати різноманітні комп'ютерні програми навчального й демонстраційного характеру. Так, використання програм Microsoft Office дає змогу виконати широкий спектр навчально-виховних завдань. Наприклад, *презентації*, розроблені в *Power Point* [1], можуть бути застосовані для наочного подання навчального матеріалу, його узагальнення й систематизації, контролю й корекції навчальних досягнень студентів, активізації їхньої пізнавальної діяльності. Викладачам іноземної мови доцільно будувати такі презентації на підтримку лекційних і семінарсько-практичних занять, що зосереджує увагу студентів на головному, наочно представляє структуру елементів наукового знання [5]. Самостійна побудова презентацій студентами під час підготовки до семінарсько-практичних занять спрямована на формування в них умінь добору й опрацювання навчальної літератури, представлення результатів власної діяльності, узагальнення і систематизації навчального матеріалу. Під час виконання таких завдань студентам пропонується відчувати себе вчителями, які готуються до заняття. Так, їм необхідно не лише ознайомитися з основними навчальними джерелами з теми, а й здійснити пошук додаткових, дібрати цікаві факти для підвищення пізнавального інтересу одногрупників, розробити завдання, спрямовані на якісне

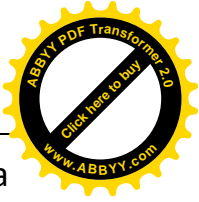
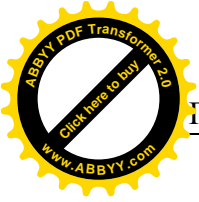

засвоєння навчального матеріалу, наочно представити інформацію з використанням відеосюжетів, аудіозаписів, фотодокументів, таблиць, схем тощо. На заняттях студентам доцільно пропонувати проведення фрагментів власноруч розроблених уроків із підтримкою у вигляді Power Point презентації, їхнє групове обговорення, що сприяє формуванню в студентів умінь виступати на публіці, захищати власну думку.

Іншим програмним продуктом Microsoft Office є *Microsoft Excel*. У навчальному процесі його доцільно використовувати під час виконання практичних розрахункових завдань, аналізу результатів власних педагогічних досліджень студентів, підготовки доповідей на семінарсько-практичні заняття. Виконання студентами курсових проектів з методики іноземної мови передбачає проведення педагогічного дослідження, аналіз якого також значно полегшується за умови використання зазначеної програми. Такий програмний продукт може бути використаний як ефективний засіб обробки результатів контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Формування в студентів умінь і навичок роботи в Microsoft Excel безпосередньо пов'язане з їх майбутньою практичною діяльністю, а тому позитивно впливає на їхню пізнавальну активність.

Однією з найактуальніших форм контролю є тестовий контроль. На сьогодні є значна кількість програмних продуктів (Test Maker, New Testing тощо), які дають змогу викладачам конструювати *комп'ютерні варіанти тестів* відповідно до змісту навчальної дисципліни та особливостей фахової підготовки студентів [2]. Серед основних переваг комп'ютерного тестування порівняно з традиційними видами усного (опитування, доповіді, колоквіуми) і письмового (контрольні роботи, есе, реферати) контролю назвемо такі:

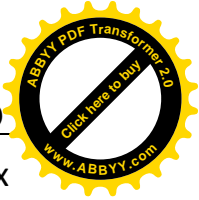
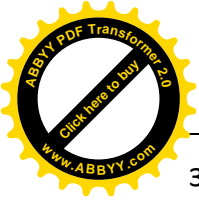
- об'єктивність, точність і швидкість перевірки;
- можливість реалізації регулярного само- і взаємоконтролю;
- мобільність (виконання завдань як на заняттях, так і під час самостійної роботи);
- миттєве залучення корекційних заходів (визначення помилок у процесі засвоєння навчального матеріалу та їх усунення);
- створення ситуації конкурентної боротьби (сучасні програми тестового контролю дають змогу співвіднести оцінки, отримані різними студентами однієї групи, одного курсу тощо, вибудувати їхній рейтинг, що впливає на формування соціальних мотивів навчання майбутніх фахівців).

Створення викладачами комп'ютерних тестів із предметів «Практика усного й писемного мовлення», «Практична граматики англійської мови» спрямоване на формування міцних знань, умінь і навичок студентів з іноземної мови, підвищення їхньої пізнавальної активності (усвідомлення реалізації регулярного поточного контролю вимагає від майбутніх фахівців відчуття інтелектуального напруження, підготовки до кожного заняття, постійної роботи над самовдосконаленням). Розробка студентами власних варіантів тестів дає змогу формувати в них уміння пошуку необхідної інформації; формулювати запитання й відповіді за змістом навчального матеріалу, аналізувати зміст навчальних аутентичних текстів тощо.

Глобальна *мережа Інтернет* містить значний обсяг навчальних ресурсів, який створює умови для ознайомлення з досвідом видатних вчителів-практиків і вихователів із різних країн світу; знаходити актуальні відомості з різноманітних тем курсу; прослуховувати аутентичні відео- й аудіо- курси. У мережі Інтернет можна знайти велику кількість лінгвістичних ресурсів. Використання потенційних можливостей мережі Інтернет при навчанні іноземної мови реалізує завдання професійної підготовки майбутніх фахівців, формування в них мовної і соціокультурної компетенцій, прагнення працювати за спеціальністю, розвитку загальнонавчальних умінь (пошуку і структуризації навчальної інформації) [6; 7]. Зазначимо, що робота студентів із таким ресурсом має бути чітко алгоритмізованою, спрямованою на виконання конкретних завдань, серед яких – пошук необхідної інформації, складання доповідей і рефератів на її основі, створення власного веб-ресурсу, блогу на задану тему тощо.

Серед популярних сучасних мультимедійних засобів, які доцільно використовувати під час навчання іноземної мови, зазначимо *інтерактивну дошку*. Вона приєднується до комп'ютера та проектора і використовується як приладдя вводу-виводу даних, тобто інструмент, що вводить у пам'ять комп'ютера певну інформацію й отримує результати її обробки на екрані. Кожна така дошка оснащена сенсорами на її поверхні, що уможливають перехід від однієї програми до іншої лише за допомогою дотику, а, отже, роблять її простою у використанні. У процесі вивчення курсу «Практика усного та писемного мовлення» таку дошку доцільно використовувати під час вивчення, закріплення, систематизації, узагальнення студентами навчального матеріалу, контролю рівня його

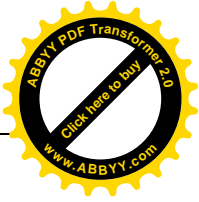
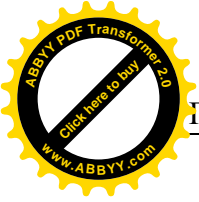
засвоєння викладачами, виконання майбутніми фахівцями практичних завдань. Її застосування дає змогу розкривати студентам зміст нового навчального матеріалу через наочне його представлення, гнучко підходити до його роз'яснення, через конструювання інтерактивних рисунків на інтерфейсі будь-яких програм і веб-ресурсів. Застосування в комплексі з такою дошкою принтера забезпечує педагога необхідними дидактичними матеріалами, бо дає можливість роздруковувати інформацію, що була нанесена під час її використання (у процесі підготовки та проведення заняття) [8; 9]. Під час проведення занять із використанням такої дошки можна одночасно впливати на свідомість багатьох студентів, формувати їх навчальну мотивацію, підвищувати їхню пізнавальну активність.

Висновки. Отже, використання мультимедійних засобів у процесі вивчення курсу «Практика усного та писемного мовлення» дає можливість формувати навчальну мотивацію студентів, збільшувати вплив навчального матеріалу на їхню свідомість і підвищувати ефективність процесу його засвоєння, розвивати мовні та мовленнєві навички студентів, об'єктивно та своєчасно здійснювати контроль за якістю знань.

Однак не слід недооцінювати і традиційну методика щодо пошуку найбільш ефективних методів викладання іноземної мови. Отже, варто комбінувати різні підходи, використовуючи їхні сильні сторони для досягнення необхідного результату – формування комунікативних умінь і навичок володіння іноземною мовою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Альтман Р. Б. Microsoft Office PowerPoint 2003 для Windows / Р. Б. Альтман ; [пер. с англ. Талачевой М. И.]. – М. : ДМК Пресс, 2004. – 416 с.
2. Биков В. М. Проект «Технології тестування» / [В. М. Биков, Ю. М. Богачков, Ю. О. Жук та ін.] // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – № 1. – С. 16–18.
3. Бухаркина М. Ю. Мультимедийный учебник: что это? / М. Ю. Бухаркина // Иностр. языки в школе. – 2001. – № 4. – С. 29–33.
4. Руденко В. Д. Розробка та застосування у навчальному процесі електронних підручників / В. Д. Руденко // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2002. – № 4. – С. 44–46.
5. Шолом Г. І. Використання презентацій на уроках інформатики / Г. І. Шолом // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2006. – № 4. – С. 14–15.
6. Dudeney G. The Internet and the classroom / G. Dudeney // Modern English teacher. – Oxford, 2008. – Vol. 17. – № 4. – P. 77–79.
7. Kayser A. Creating Meaningful Web Pages / A. Kayser // Forum, Vol.40 No.3. – Washington D.C., USA, 2002. – P. 6–12.
8. Sharma P. Ten things to do with an interactive whiteboard / P. Sharma // Modern English Teacher. – Oxford, 2010. – Vol. 19. – № 1. – P. 49–51.
9. Stannard R. Interactive Whiteboards: a practionere's view / R. Stannard // Modern English teacher. – Oxford, 2008. – Vol. 17. – № 3. – P. 50–52.

РЕЗЮМЕ

Е. Н. Бондаренко. Дидактическая роль мультимедийных средств в процессе обучения иностранному языку в вузе.

В статье проведен анализ инновационных подходов к обучению иностранному языку, определена дидактическая роль мультимедийных средств на занятиях иностранного языка, доказана необходимость внедрения мультимедийных программ в процесс обучения иностранным языкам студентов-филологов.

Ключевые слова: мультимедийные средства, инновационные подходы, эффективность образовательного процесса.

SUMMARY

O. Bondarenko. The didactic role of multimedia devices in the process of teaching english in the institute of higher education.

The article deals with the analysis of the innovative approaches to the teaching of foreign language, determination of the didactic role of multimedia devices at the lessons of English, proof of the application necessity of the multimedia programs in the educational process of teaching English.

Key words: multimedia devices, innovative approaches, the effectiveness of the educational process.

УДК 378 (477.54)

О. В. Гончар

Харківська державна академія
дизайну і мистецтв

ВИБІР СТИЛЮ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ В АСПЕКТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

У статті характеризується стилі педагогічного спілкування, а також розглядається їх співвідношення зі стилями керівництва, вибір яких багато в чому визначає модель педагогічної взаємодії учасників навчального процесу у вищій школі України другої пол. ХХ ст. Обґрунтовується, що специфіка поняття стилю педагогічного управління обумовлює низку базових дескрипторів характеру педагогічної взаємодії, що визначають усю освітню парадигму вищої школи.

Ключові слова: спілкування, стиль, відношення, суб'єкт, взаємодія, керівництво, інтерактивний, освітня парадигма.

Постановка проблеми. Важливою і багато в чому вирішальною складовою загального процесу європейської інтеграції України є входження української вищої освіти в європейський освітній і науковий простір на основі фундаментальних цінностей та принципів Болонського процесу. Перетворення сучасного суспільства неможливе без його духовного оновлення, в якому зростає значущість фактору гуманістичної спрямованості до формування особистості.

Останнім часом, відзначаючи загострення необхідності переоцінки й переосмислення характеру педагогічної діяльності, педагогічна наука все